

SLOVENSKI NAROD.

Iskaja vsak dan svezet, izimši nedelje in pravnika, ter veča po pošti prejeman za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 34 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam po sebi, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Na naročbe brez istodobne vpošiljativne naročnine se ne osira. — Za oznanila se plačuje od peterskopne peti-vrste po 12 h, če se oznanila tiska enkrat, po 10 h, če se tiska dvakrat in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v Ljubljani, upravnništvo pa v Prilici. — Upravnistvu najse blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10. h.

Upravnistva telefon št. 85.

Nečuvano postopanje politične oblasti.

Drznost političnih oblastev na Kranjskem presega že vse meje. Organi vlade postopajo tako, kakor v kakšni absolutistični državi, kjer je sveti birokracij neomejen in vsega-mogočen gospodar in vladar.

V živem spominu je še impertinentni nastop deželnega predsednika Schwarzja v deželnem šolskem svetu, kjer je z najhujšim terorizmom hotel prisiliti člane deželnega šolskega sveta, da glasujejo za njegovega kandidata Profta na mesto ravnatelja I. ljubljanske gimnazije. Njegov takratni načrt se je vsled energičnega odpora vse slovenske javnosti ponesrečil; a baš ta poraz je dal Schwarzju povod, da je jel kovati osnove, kako bi se za to blamažo, ki jo je doživel v deželnem šolskem svetu, maščeval ter dokazal, da je v deželi vendarle edino merodajna njegova volja in njegova beseda.

In da se mu je to končno vendarle posrečilo dokazati, seveda le vsled narodnega izdajstva klerikalnih poslancev, izpričuje nam ljubljansko gimnazijsko vprašanje, ki se je rešilo res tako, kakor je želel in zahteval gospod Božidar Schwarz.

Naravno je, da vplivajo takšne absolutistične alure šefa politične oblasti mogočno tudi na njegove podrejene organe, ki mislijo, da morajo biti v vsem in v vsakem ponižni hlapci svojega gospodarja. Kako že pravi Schiller v »Wallensteinu«?

»Wie er sich räuspert, wie er spuckt, das habt ihr ihm glücklich abgeguckt!«

Te besede so, kakor napisane za pokorne sluge gospodarja Schwarzja.

V vsej politični upravi v naši deželi je v zadnjem času opaziti težnjo, da se čim najbolj utrdi moč in veljavnost birokracije.

Zato posegajo vladni organi bolj ali manj odkrito celo v avtonomijo posamičnih občin, ker vedo, da s kršenjem in izpodkopavanjem občinske avtonomije najbolj okrepe moč birokratizma.

Da pri tem igrajo veliko vlogo tudi germanizatorske tendence, je pač vsakomur jasno, ki pozna ustroj vladnega aparata na Kranjskem.

V tem oziru hočemo navesti slučaj, ki jasno osvetljuje samovoljno politične oblasti in njeno stremiljenje, z dovoljenimi ali nedovoljenimi

sredstvi krepiti nemški življenj na Kranjskem.

Okrajno glavarstvo v Novem mestu je dobilo nakazilo, naj izplača 16 občinam tega okraja skupaj 7000 kron kot povračilo nasilnega vojnega posojila seiziza časov francoskih bojev.

Ta glavica bi se sorazmerno morala razdeliti med prizadete občine in občinski odbori bi imeli nato nalogo, izročeni jim kapital pupilarno varno naložiti v kakšnem denarnem zavodu ali pa ga dati na hipoteko.

Toda okrajno glavarstvo novomeško pa tega ni storilo, marveč je samolastno poseglo v delokrog dotičnih občin ter naložilo, ne da bi vprašalo za dovoljenje prizadete občinske zastope, dotične kapitalije v Kranjski hranilnici.

A ne samo to, okrajni komisar dr. Pilhofer se je celo predrznil, dati te vloge vinkulirati, da bistem, kolikor mogoče, otežkočil vsak poskus, dvigniti dotične denarje iz imenovanega nemškega zavoda.

Vprašamo gospoda deželnega predsednika, odkdaj ima politična oblast pravico gospodariti in razpolagati z občinskimi imetjem in z občinskimi denarji?

Tojenedopustno, naravnostprotizakonito poseganje političnih organov v občinsko avtonomijo, kar se tem manj sme trpeti, ker izvira to kršenje v zakonu zajamčene občinske samouprave pred vsem iz nemškega šovinizma!

Gospodje pri okrajnem glavarstvu vedo prav dobro, da bi občine naložile dotične kapitalije, ako bi se jim izplačale, brez dvoma v kakšnem slovenskem denarnem zavodu na primer v mestni hranilnici novomeški, ki jim je takorekoč pred nosom.

A baš to so hoteli gospodje preprečiti; denar se mora naložiti v nemškem zavodu, naj velja, kar hoče. Ker se to na dopusten način ni dalo doseči, so ravnodušno posegli po protizakonitem sredstvu: posegli so v občinsko samoupravo, izročili denarje samovoljno v shrambo nemški »Kranjski hranilnici« in postavili občine pred fait accompli, nadejajoč se, da si itak nobeden izmed prizadetih občinskih zastopov ne bo upal se

postaviti po robu in se upreti temu impertinentnemu ukrepu okrajnega glavarstva.

Ali bo res vseh 16 občin mirno trpelo ta drzen atentat zagriženih nemških birokratov na svojo, v zakonu jim zajamčeno avtonomijo?

To ne sme biti! Občinska avtonomija je edino sredstvo, ki ga še imamo Slovenci v obrambo proti prešerni tuji birokraciji. Ali si naj damo še to mirne duše izviti iz rok?

Ne, to se ne sme zgoditi!

Občine novomeškega okraja, dvignite se kakor en mož proti poskusu politične oblasti, omejiti vam avtonomijo in vam odvzeti pravice, ki so vam zajamčene v zakonu!

Ne dajte se terorizirati od nemških birokratov in izjavite z vso odločnostjo, da kratkomalo ne trpite, da bitiljudje razpolagali z vašim denarjem in z njim podpirali nemške zavode!

Impertinentnosti nemških birokratov je treba napraviti energično konec!

Iz nagodbenega odseka.

Dunaj, 18. novembra. V današnji seji se je nadaljevala podrobna razprava o nagodbeni predlogi. Seji je prisostvoval ministrski predsednik baron Beck z ministri Korytowski, Dersehatto, Fiedlerjem in Ebenhochom. Posl. baron Battaglia (poljski demokrat) je zahteval, naj se zniža carina na železo ter se ustvari kartelni zakon. — Posl. Seitz je izjavil, da bodo soc. demokratje glasovali proti minimalni carini na žito. Nadalje je predlagal, naj se člen VIII. carinskega tarifa spremeni tako, da bo vsaka obeh vlad upravičena, da v času slabe žitne letine sme vsaka samostojno znižati carino na žito in sojivo. Nadalje je zahteval carinsko prostost za kavo, čaj, žito, koruzo, živino in železo. — Ministrski predsednik baron Beck je govoril proti Seitzevim predlogom, češ, da je vsebina carinskega tarifa postala zakon, kakor hitro se je sklenil avstro-ogrski carinski tarif. Ta carinski tarif je bil tudi za podlago sklenjenim trgovinskim pogodbam, vsled česar ni mogoče ničesar več spreminjati. Pri glasovanju so bili vsi spreminjevalni

predlogi odklonjeni, sprejeti pa so bili brez spremembe členi I.—V.

Kvotna deputacija.

Dunaj, 18. novembra. Avstrijska kvotna deputacija je danes zaključila svoje delo. Vladni predlog glede zvišanja kvote za 2% je bil sprejet z veliko večino. Avstrijski nuncij je odšel že danes v Budapešto.

Proti podraženju živil.

Dunaj, 18. novembra. Shod nižjeavstrijskih socijalnih demokratov se je baval včeraj s podraženjem živil ter sklenil, ako parlament odkloni nujni predlog soc. demokratičnih poslancev glede draginje živil, prirediti se začno po celi deželi ljudski shodi ter se razdele na tisoče letakov.

Hrvaško-madžarski konflikt.

Budimpešta, 18. novembra. Konflikt se bliža h koncu. Predsednik hrvaško-srbske koalicije dr. Medaković je izjavil na hodniku poslanske zbornice, da so Hrvatje vedno priznali nepristranost predsednika Justha. Zato je prepričan, ako bi Justh prevzel posredovanje, bi bile difference med Hrvatmi in vlado poravnane v 24 urah. To se je sporočilo Justhu, ki je povabil med sejo dr. Medakovića k sebi ter mu naznanil, da je pripravljen prevzeti posredovanje. Da pa bo posredovanje imelo tudi uspeh, prosil je Hrvate, naj za ta čas imajo kratke govore ter naj ne vlačijo in debatirajo vprašanje o poslovniki in osebnih zadevah.

Začetek današnje seje državnega zbora se je zavlekel vsled posvetovanj pri predsedniku Justhu za celo uro. Posvetovanju sta prisostvovala tudi ministrski predsednik dr. Wekerle in minister Kossuth. Razpravljalo se je o sredstvih in potih, kako bi bilo mogoče zatreti hrvaško obstrukcijo. Posvetovanja niso imela uspeha, ker predsednik Justh ni hotel ničesar slišati o poostrenju poslovnika proti Hrvatom. Sploh je odsvetoval vsakršna nasilna sredstva proti Hrvatom, ker bi to napravilo le še hujšo kri, a za vsakojake posledice bi hrvaška vlada ne mogla prevzeti odgovornosti. — Kriza v predsedstvu je skoraj neizogibna. Zatrjuje se, da bo demisioniralo celo predsedstvo, a dočim bodeta podpredsednika Nava in Rakovszky zopet izvoljena,

postane predsednik posl. Holló, ki je že obljubil, da nastopi proti Hrvatom z vso strogostjo.

Pod vtiskom današnjih dogovorov je bila današnja seja popolnoma mirna. Predsedoval je Justh. Nadaljevala se je podrobna razprava o avtonomnem carinskem tarifu. Hrvaški poslanci so govorili kratko, a predsednik jih ni motil. Ko pa je prevzel predsedstvo Rakovszky, je takoj odtegnil besedo posl. dr. Modrušan, a med govorom poslance Supila je pustil, da so ga »neodvisneži« psovali in zasramovali.

Ko je šel predsednik Justh na hodniku mimo skupine košutovskih poslancev, nagovoril ga je posl. Hedervary: »Ekselencija, skrajni čas je že, da se napravi enkrat red! Justh je odgovoril: »Za izžigavanje zakona pa vendar nisem tu. Kar ste si skuhali, to sami pojedite.«

Zagreb, 18. novembra. Rešitev krize je pred vratmi. Kompromis, ki se sklene med Hrvatmi in madžarsko vlado, bo najbrže zahtevala osebnih žrtv. V odločilnih madžarskih krogih so baje pripravljene, žrtvovati bana dr. Rakodeczaja in ministra pl. Josipovića, ako bi se za to ceno dosegel mir s Hrvači. Minister Josipovič je že opetovano izjavil, da se ne bi niti trenotka obotavljal, odstopiti, ako je to v interesu Hrvaške ter se s tem omogoči mir.

Budimpešta, 18. novembra. Neodvisna stranka je imela danes popoldne sejo, o kateri se oficijalno le naznani, da se je bavila z notranjimi zadevami. Predsednik Thaly je izjavil, da se je zaradi hrvaške krize uvedla mirovna akcija, o čemer se vsled tega ne more meritno razpravljati.

Dogodki v Macedoniji.

Carigrad, 18. novembra. V Slivnici v skopeljskem vilajetu sta se borili med seboj dve bolgarski četi, ko je prišel zraven oddelek orožnikov. Ena četa je zbežala, drugo pa so orožniki zajeli. Načelnik Gerašime in trije vstaši so obležali na bojišču.

Carigrad, 18. novembra. Izseljevanje iz Macedonije in Stare Srbije grozovito narašča. Vsaki dan pride 200—300 mladih ljudi z železnice ter se peljejo v Ameriko. Vzrok je slaba letina, največ pa jih beži vsled neprestanih nemirov.

Zopet nemiri v Maroku.

Pariz, 18. novembra. V okolici Casablance so zopet ropi na dnevnem

LISTEK.

Konkurz.

Zofka Kveder-Jelovšek

Pred letom, takoj po svoji poroki, sta odprla v eni glavnih ulic mesta speerijsko trgovino. Ona je imela tri tisoč dote in lepo pohištvo za tri sobe. On je bil prej trgovski pomočnik in je imel tudi prihranjenih nekoliko stotakov. Imela sta najlepše upe za bodočnost. Prodajalna je bila popolnoma novo urejena s svetlo-zelenimi policami, z zrealom in uro nad blagajno pri vratih. Majhna je bila ali lična, čista in svetla, kakor škatljica. Nad vrati se je svetila v zlatih črkah firma, a dvojje izločnih oken je bilo originalno in okusno opremljenih z raznimi stvarmi, ki so se prodajale v prodajalni.

Mlada gospa je sela v blagajno, naučil jo je prej, kaj bo delala, a on je z dvema učencema čakal za prodajalnikskimi mizami prvih kupcev.

Prve tedne se jima je zdelo, da bo trgovina lepo uspevala. Iz sosedstva so prihajale služkinje po riž, moko, kavo, otroci so pribežali po bonbone, po sol, žveplenke in druge podobne drobnarije in tudi gospe so prišle in naročale tega in onega za cel mesec. Obrtniške in uradniške so proge so povpraševale, če bodo dajali tudi na knjižice, kakor drugod, in raz-

zume se, da je on pritril. Običaj je tak in že zaradi konkurence se ne more drugače.

Vesela sta bila oba. Kadar je moral on oditi za kratek čas po opravkih iz trgovine na železnico, na pošto ali drugam, vselej ji je prinesel kakšno malenkost seboj, kakšen nagelj, rožo, lepo jabolko ali pečenih kostanjev. Začela sta namreč v jeseni pred zimo. Nasmejala se mu je sladko, pogledala ga vroče in če ni bilo nikogar v prodajalnici in sta oba učena pospravljala police, sta se poljubila mladi trgovci in njegova mlada žena naglo in tiho, kakor dva otroka. Vse jih je skočila ona gori v stanovanje pogledat, kaj dela služkinja, naročevala ji je, kaj naj kuha in kako naj pospravlja, da se ne bi njeno novo, svetlo pohištvo kaj pokvarilo. Če je mogla, je naredila sama večkrat kakšno sladico, kako redko in fino jed, ki se jo je naučila kuhati v kuharski šoli. Zal ji je bilo, da nista mogla biti skupaj pri obedu, eden od njiju je moral paziti v prodajalni. Ona je šla najprej gori, pojedla je hitro svoj del in pripravila zanj najboljše kosčke lično na krožnikih. Večkrat mu je tudi ona kupila kak skromen darček, kravato, manšete, gumbe, nov patentni svinčnik ali kako slično drobnarijo. Skrila mu je to pod servijeto in se veselila, kako bo iznenaden. Ob nedeljah sta hodila na izlete v okolico, parkrat sta se peljala s fajakarjem v park. Ona je držala

pod pelerino njegovo roko; življenje se je zdelo obema jasno, polno sreče in veselja.

Ko je sedela v prodajalnici in so prihajali otroci kupovat razne malenkosti, veseli, rdečelični in zgovorni, je rada sanjarila, da bodeta tudi onadva imela take lepe otroke, temnolase z iskričimi rjavimi očmi, kakršne je imel on ali pa z mirnimi modrimi, kakršne je imela ona.

Za božično sezono sta naročila mnogo raznega blaga, sladčice in delicates, raznorazne kave, mnogo moke, sladkorja, čaja in vsega, kar potrebujejo ljudje za praznike. Prihajali so kupci res, mnogo sta delala oba, od jutra pa kasno v noč. Ali on nekako ni bil zadovoljen. Denarja se je stržilo razmeroma malo, skoro vse je šlo na knjižice. No, dandanes ni drugače. Brez kredita, bi trgovina sploh ne bila mogoča. Nadejal se je, da bo dobil o Novem letu večje vsote v roke, zakaj prve menice so se morale v januarju plačati. Oni skromni kapitalček, ki sta ga imela oba, štiri ali pet tisoč goldinarjev, to je šlo na investicije, na najemščino, na novo urejanje trgovine, na anonse in na sto drugih stvari, ki so pri trgovini neobhodno potrebne.

Začelo ga je skrbeti ali njej je kazal vedro lice, ni je hotel vznemirjati po nepotrebnem. Ona je bila tako brezskrbna! Vsote, ki sta jih stržila čez dan, so se ji zdele velike; ni bila učena trgovini pa se ji je zdelo

kakor da bi bil ves denar, kar ga je dobivala pri blagajni, sam dobiček. In čeprav je on včasih tožil, s kako majhnimi profiti se morajo zadovoljiti detaljisti, vendar je zvečer z nekim čudnim veseljem stela in urejevala denar: zlato skupaj, papir skupaj in tako dalje. A koliko je bilo na knjižicah! Pa kakšna odlična imena so bila med njimi: svetniki, profesorji, bančni uradniki, celo oficirji! A med njimi polno malih obrtnikov, boljših delavcev in drugih uslužbencev. Res, nekateri prejšnji mesec niso plačali, ravno oni ne, ki so bili njihovi najboljši kupci, ki so največ potrebovali, ali pred Božičem je povsod, v vseh družinah denar pičel. Izdatki so veliki, treba misliti na darove, na praznične gostbe, na obleko, — na, to so sama zanesljiva imena, o Novem letu bodo plačali vsi.

Tudi on je mislil to. Vedel je, da je osobito za mlado trgovino nevarno odpovedati kredit temu ali onemu, ki izgleda, kakor pošten človek. Izgubiš kupeca za vedno in on še druge odgovori; pri znaneih ogovarja tvojo robo, postrežbo in spretnost, ti pride na slab glas in kupci se te ogibajo.

Prišlo je Novo leto. Ta in ona gospa z zvočnim imenom je prišumevala v prodajalnico, nasmehnila se vladno in namesto denarja ponudila par gladkih izgovorov.

»Pardon, saj me poznate... Neugodno mi je, naravnost sitno... Ali noveletna darila, ves ta nesrečni Bo-

žič, izcрпи smo se... Ali drugi mesec, razume se... Mislim, da ne bode te ugovarjali... Trgovci M., pri katerem sem bila prej, je bil zelo uslužen, kar se tega tiče.«

Trgovci se je prisiljeno nasmehnil, hotel je nekaj reči, ugovarjati ali gospa je že govorila:

»Torej stvar je urejena. Pošljite mi tri kilograma kave, dve škatulji sladkorja, riža, makaronov, čokolade in rozin, kakor vsak mesec. Pošljite dečka, moja služkinja danes nima časa.«

In že je bila gospa zunaj. Konec meseca je bilo treba plačati menice, a manjkalo je denarja. Pri bankah ni smel poskušati, tudi pri znaneih ne, razneslo bi se, da je v stiski in kredit bi bil izpodkopen. Manjkalo mu je končno le tristo kron. Imel je nekaj zlatnine in dve srečki. To je zastavil za par dni, da se reši iz zagate.

Začelo ga je skrbeti, da ne pojde vse tako, kakor je upal in računal. Živel je še skromnejše. Ob nedeljah sta hodila peš k reki na samotni sprehod, zvečer sta večerjala doma, nič več v restavraciji, kakor sta v začetku ob nedeljah in praznikih običevala. Nič več ni kupoval cvetlic in tudi njuna hrana je postala preprosta in skromna. Ona je najela cenejšo služkinjo in žal ji je bilo, da si je kupila pred Božičem novo zimsko obleko, ko bi bila lahko izdržala brez nje.

(Konec prihodnjic.)

redu. Pri Ajuzebi, 7 km od Casablance je bila velika karavana oropana. Trgovina počiva. Splošno se dolži Muleja Hafida, da v zmiru okolice, da bi Francoze prisilil k posredovanju. Nihče ne ve, kje je vojska sultana Abdula Azisa.

Španski podpolkovnik Bernal v Casablanci je dobil ukaz, naj prevzame vodstvo španske policije v mestu.

Grozodejstva kitajskih vojakov

London, 18. novembra. Na otoku Formoza se je spuntala stotnja kitajskih vojakov, ki so v japonski službi. Puntarji so pomorili 63 japonskih policijskih uradnikov in civilnih oseb, med temi tudi več žensk in otrok. Potem so zbežali puntarji v nepristopne kraje.

Ljubljanski občinski svet.

V Ljubljani, 18. nov.

Predsedoval je župan Iv. Hribar, ki je naznanil zahvalo grofa Harracha za čestitke k 80letnici in klavničnega ravnatelja Skaletu za odlikovanje; nadalje je prečital pismo ljubljanskega postajenačelnika Guttmanna, ki naznanja, da nastopi 1. decembra daljši dopust, potem pa gre po 40letnem službovanju v pokoj. V pismu se zahvaljuje občinskemu svetu in uradništvu za vse dobrohotnosti in kolegalnosti ter prosi, naj bi se isto naklonilo tudi njegovemu nasledniku.

Volitve v upravni odbor mestne hranilnice.

Na predlog poročevalca občinskega svetnika dr. Trillerja so bili za prihodnje triletno funkcijsko dobo izvoljeni v upravni odbor mestne hranilnice sledeči gg.: a) iz občinskega sveta: Dimnik Jakob, Grošelj Fr., dr. Majaron Danilo, Meglič Karel, Plantan Iv., Šubić Ivan, Svetek Anton, dr. Triller Karel, pl. Trnkoczy Ubald, Turk Josip, Velkoverh Ivan, Vidmar Josip; b) iz meščanov: Borštner Vinko, Kavčič Edmund, Kollmann Frane, Mejač Ivan, Pavlin Frane, Rohrmann Viktor, Urbanc Feliks in Vrhovnik Ivan.

Oglasil se je občinski svetnik Prosenec, češ, da se ga nalašč in vedoma zastoplja ker ni več med kandidati. Hvalil je svoje delovanje v upravnem odboru mestne hranilnice, češ, da je rešil hranilnici mnogo tisočakov. Navedel pa je le en slučaj, ko se je oglasil proti dovolitvi nekega posojila, ki se itak ni mislilo dovoliti. Upravnemu svetu je očital, da glasuje za vse, kar se predlaga. Župan je odgovoril, da je težko kontrolirati obdolžitve občinskega svetnika Prosenca, ki je govoril le v lastno reklamo. Ako bi bil v kandidaturi listi, bi tudi to pot molčal. Upravni svet je gospodaril vedno vestno in vzorno, kar dokazujejo računski sklepi. — Občinski svetnik Velkaverh je pozival Prosenca, naj navede še druge slučaje, s katerimi se je bahal, toda Prosenec je molčal. — Občinski svetnik Zirkelbach je predlagal, naj se vrše volitve po listkih. Predlog pa je bil odklonjen, nar kar so bili predlagani kandidati izvoljeni per acclamationem.

Računski sklep mestnega zaklada za leto 1906.

Poročevalec občinski svetnik Svetek. Iz njegovega poročila posnemamo: Redni dohodki so znašali 947.735 K (86.977 K več kot je bilo proračunjenih), izrednih dohodkov je bilo 150.670 K (za 58.258 K več kot je bilo proračunjenih), prehajal-

nih dohodkov je bilo 284.730 kron. Skupaj vseh dohodkov 1.383.154 K, k temu pride začetnega blagajničnega prebitka 100.733 K. — Rednih stroškov je bilo 710.464 K (za 22.948 K več kakor je bilo proračunjenih). Redni stroški se razdelje na sledeča poglavja: 1. Uprava vobče 291.667 K, 2. Uprava mestne imovine 53.513 K, 3. Ceste, ulice, trgi, sprehajališča 139.532 K, 4. Zdravstvene in blagotvorne zadeve 94.339 K, 5. Solstvo, znanost in umetnost 123.648 K, 6. Vojška nastanitve 2498 K, 7. Raznoterosti 5264 K, 8. Razen vojaške nastanitve so bili stroški pri vseh postavkah večji, kakor so bili proračunjeni, in sicer so bili skupni stroški večji za 22.948 K. Izrednih stroškov je bilo 347.381 K (za 88.148 K več kakor je bilo proračunjenih). Prehajalni stroški so znašali 420.328 K. Skupaj vsi stroški 1.478.174 K. K temu pride končni blagajnični prebitok 5713 K, tako, da so vsi stroški 1.483.888 K. Aktivna koncem leta 1906. so znašala 3.815.461 K, pasiva pa 2.431.628 K, tako da so znašala čista aktiva 1.383.832 K ter se je v primeri z letom 1905. pomnožilo mestno premoženje za 61.120 K.

Občinski svetnik Prosenec je izjavil, da ne bo glasoval za odobritev računskega zaključka, češ, da ima zaključek mnogo nejasnosti, ki jih je treba prebraviti. Potem je kritikoval nekatere točke. Grozil je, da se mora napraviti red, ako tudi pride deželna vlada. (Velik vihar in ogorčeno klicanje: Škandal! Z deželno vlado grozi!) — Župan je mirno, toda stvarno zavračal vsa očitavanja. Rekel je, da je Prosenec bil mnogo let član finančnega odseka, kjer je glasoval z drugimi vred, ako pa je kdaj kaj dregal, treba ga je bilo poučiti. Tudi to pot ga je župan točko za točko poučil v splošno veselje občinskega sveta ter mu dokazal, da so bile vse njegove kritike popolnoma neutemeljene, ker je bil slabo poučen. Župan je rekel: V deželnem odboru imamo strogo in natančno kontrolo, ki na mojo posebno prošnjo vsako leto vse natančno revidira, a revizija se je še vselej pohvalno izvršila za mestno občino, a to celo tedaj, ko je vodil revizijo pokojni dr. Schaffer, ki mestni občini ni bil naklonjen. Iz tega se vidi, kako more strast zaslepiti moža, ki je več let povsod sodeloval, da si sedaj drzne sumničati mestno upravo. — Kritika je končno zavržena tudi poročevalec, ki je navajal, da je diference v mestnem gospodarstvu za več kot 86.000 kron ugodnejše, a prihranek znaša 9900 K. — Računski zaključek se je končno odobril.

Prošnje za podporo.

Zavodu sv. Nikolaja v Trstu se je dovolilo podpore 100 K. Prošnja navaja, da je zavod vedno prenapolnjen, ter prihaja tudi iz Kranjske vedno več deklet.

Društvo »Narodna šola« v Ljubljani se je dovolilo 400 K podpore, kakor dosedanja leta. Poročevalec občinski svetnik Knez.

Poročilo policijskega odseka.

Podžupan dr. vitez Bleiweis je poročal o delovanju prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva v III. četrtletju 1907. Gasilno društvo je posredovalo pri treh požarih, reševalno društvo pa v 138 slučajih. Rednih članov ima društvo 84, ki so vsi dobro izveščani. Poročilo se je vzelo odobruje na znanje.

Isti poročevalec je poročal o poročilu Ivana Dražila o zborovanju državne zveze delavskih posredovalnic na Dunaju. Tudi to temeljito poročilo se je vzelo odobruje na znanje.

Sankanje v Tivolskem gozdu.

Občinski svetnik Mally je poročal o vlogi novo ustanovljenega

»Ljubljanskega športnega kluba«, ki prosi za dovolitev sankanjskega v Tivolskem gozdu. Sankališče bi se naj napravilo od planote v Tivolskem gozdu za gospodarskim poslopjem Švicarije, skozi brezov gost po mestnih travnikih do Latermanovega drevoreda, ki vodi proti Koslerju. Stavbni izvedenec se je izjavil, da ni ugovora, ako se izpolnijo vsi pogoji glede varnosti oseb in prepisana navodila mestnega stavbnega urada. Sankališče bi križalo mestne promenadne poti na 7 krajih. Na vseh teh krajih bi sankališče uredili tako, da poti ne bodo zabarikirane ali izkorpene tako, da bi ovirale promet. V poletnem času mora klub spraviti poti v sedanji stan. Sankališče mora biti kot vozni tir na ravnih progah vsaj 1 m 50 cm široko, na krajih z večjim padcem pa 2 m. Oviniki morajo imeti vsaj 4 m širine ter na notranjo stran padea 1:4. Potrebne nasipe in mostove bo izvršiti na tak način, da bodo popolnoma varni bodisi proti izpodjedanju voda, bodisi proti razpadanju vsled slabega dela, tako da poleti ne bodo delali vtiska zamarnjenosti. Posekati bo treba na celi, približno 1700 m dolgi progi 7—8 dreves, ki ostanejo mestna last, ako jih ne odkupi klub. Tir se prepusti klubu brezplačno na 10 let, plačati mora le 5 K pripoznavne pristojbine. Sankališče se mora začeti delati od gozdne planote navzdol.

Prošnje gostilničarjev.

Vinko Vojevič prosi za razširjenje gostilniške koncesije, da bi smel točiti tudi likerje. Se dovoli.

Ivanu Anžiču se je podelila gostilničarska koncesija v njegovi hiši v Hradeckega vasi.

Prošnji Alojzija Rasbergerja za prenos gostilničarske koncesije v Sodnijske ulice se ni ugodilo, ker se je izrekla proti dovolitvi gostilničarskega združenja.

Uršuli Kadunčevi se je podelila koncesija za starinarsko obrt na Rimske cesti. (Poročevalec občinskega svetnika Turk in Franchetti).

A. Sušniku se je dovolil polovični odpis za večjo porabo vode v znesku 84 K. (Poročevalec občinski svetnik Šubić).

Električna železnica v Ljubljani.

Družba, ki združuje v Ljubljani električno cestno železnico, je poslala poročilo o vspehu imenovane železnice za prometno leto 1906. Vseh je prav žalosten. Dohodkov je bilo 112.976 K, izdatkov pa 114.187 K, tako da je imela družba direktnega primanjkljaja 1210 K. Vrhutega je izgubila od založenega kapitala (nad 1 milijon kron) obrestni 49.352 K, tako da znaša faktična izguba 50.563 kron. Poročevalec občinski svetnik Šubić je rekel, da moramo proti podjetju, ki nam združuje elektr. železnico z letno izgubo z več kot 50.000 K postopati galantneje. — Podžupan dr. vitez Bleiweis je rekel, da je treba družbi pomagati na kak način. Predvsem bi se ji naj znova nasvetovalo, da bi razširila progo v Šiško, na Vič in sploh po mestu. Seveda bi se morala Južna železnica omehčati glede prevoza. — Občinski svetnik Knez je pozdravljati ta svet ter rekel, da Južna železnica temu ni nasprotna, treba bi bilo le izstopati pred železnico in na drugi strani vstopati v drugi voz, kakor imajo po velikih mestih. — Občinski svetnik Velkaverh je predlagal nasvetovati družbi enotne cene po 10 vin. — Župan je pojasnoval vse ovire ter rekel, da bi bilo treba pri družbi le zbuditi prvotnega podjetnega duha, a ne upa si zalagati novih kapitalov, da bi progo razširila. Proga

v Vodmat se rentira. — Poročilo je bilo sprejeto s podžupanovim predlogom.

Interpelacije.

Občinski svetnik Kozak je interpeliral zaradi nasipavanja Poljanske ceste od poslopja finančnega ravnateljstva do nove gimnazije ter predlagal nasipavanje z dolomitnim gramozom. Župan je obljubil, da se o stvari pouči.

Potem je začel občinski svetnik Prosenec z neko interpelacijo. Skliceval se je na pisavo hrvaških časopisov, a preden je mogel povedati kaj in kako, je bil v zbornici sam s predstvom in poročevalci. Župan je vsled nesklepčnosti zaključil javno sejo.

Dnevne vesti

V Ljubljani, 19. novembra.

— **Celovški »Mir« in »obžalovanja vredni« dijaški izgređi na dunajskem vseučilišču.** Celovški »Mir« piše o dijaških izgređih na Dunaju med drugim tudi sledeče: »Mladi gospodje naj bi na univerzi študirali in ne uganjali vse mogoče. Ljudstvo za te šole plačuje ogromno denarja, zato sme terjati, da se napravi in vzdrži red.« Slovanski in deloma tudi nemški listi so odobraval taktiko in močati nastop italijanskega dijaštva v svrhu pridobitve lastnega vseučilišča in to tembolj, ker je italijansko dijaštvo jasno in natančno pokazalo, kako visoko ceni pomen lastnega kulturnega ognjišča, za katero pa vlada dosedaj še ni storila nobenega resnega koraka. Vsakdo, ki je občutil tevtovsko surovost nemških gostiteljev na lastnem telesu in ki ve, da se tudi slovensko vseučilišče v Ljubljani vsled Sustersičeve brezdumovinske in izdajalske politike ne bo izvajalo na parlamentarni, ampak na akademski tleh, mora simpatizirati z italijanskim dijaštvom in je staviti slovenskemu dijaštvu v vzgled in le sovražstvo in mržnja m. g. Podgorca in »slovenskega« akademika dr. Brejca do slovenskih koroških akademikov naprednega mišljenja je povzročila omenjeno »Mirovo« pisavo. Gospodom »lemenatarjem«, ki niso poskusili nemške »gostoljubnosti« na vseučiliščih, take pisave seveda ne moremo zameriti. Ker pa stoji »Mir« pod patronatno akademsko izobraženega dr. Brejca, se nam ta pisava tem bolj studij, ker smo prepričani, da z ozirom na tako sramotno pisavo o dijaških izgređih temu gospodu niti akcija za slovensko vseučilišče ni bila in tudi nikoli ne bo resna. Naj se gospodje okoli »Mira« nikar ne brigajo toliko za slovenske visokole, ki svoje stanovske dolžnosti po možnosti polnujejo; naj bi se gospodje malo bolj brigali za slovensko koroško ljudstvo, katerega s svojo politično hinavščino in slepim strankarstvom nikdar ne bodo privedli do blagostanja. Priznamo, da plačuje slovensko ljudstvo za vseučilišča ogromno denarja; ker pa so ta vseučilišča nemška, je gotovo v interesu ljudstva, da zahteva dijaštvo lastna kulturna ognjišča. Če bi se pa poslanci malo bolj brigali za kulturne potrebe, bi tudi »obžalovanja vredni« izgređi na akademskih tleh izostali. Že zgoraj smo omenili, da je omenjena »Mirova« pisava zgolj naperjena proti naprednim slovenskim koroškim dijakom, katerim se hočejo pri vsaki priliki dati brci. Naj gospoda dr. Brejca in Podgorca nikar ne mislita, da bosta vzela naprednim slovenskim akademikom zaupanje med slovenskim ljudstvom na Koroškem. Napredni akademiki so si zaupanje pridobili s poštenim, resnim delom za splošno naobrazbo in blagor ljudstva in če

bodo pričeto delo nadaljevali, jim ne sramna pisava celovškega »Mira« zaupanja med ljudstvom ne bo vzela. Slovanski napredni akademiki, odločno naprej, vse slovensko naobrazbenstvo stoji za vami in pozorno opazuje Vaše odločno, protiklerikalno stremeljenje!

— **Nedeljska shoda »Narodne delavske organizacije« v Pulju.** Minule nedelje sta se vršila v Pulju dva shoda komaj ustanovljene ali živo razcvetajoče se »Narodne delavske organizacije«. Na predpoldanskem shodu v »Narodnem domu« je predaval puljski gosp. dr. Ivan Zucco o »Vprašanju jezika in vprašanju kruha«. Stavilno delavstvo je res lepemu in poučnemu predavanju vseskozi pazno sledilo in znak hvaležnosti govornika navdušeno pozdravljalo. Popoldanski shod v Ližnjanu spada med najlepše shode v puljski okolici, kar jih je dosedaj bilo. Govornik predsednik g. Lacko Križ je bil ves čas svojega vznešenega govora navdušeno aklamiran. Ljudje, koji so bili še ne dolgo temu v nam nasprotnem tabru, iskri so navdušenja za našo pravično stvar. Zbrani narod je odhajajočim puljskim rodoljubom pridelil prisrčno ovacijo: Na »Velikem vrhu« (Monte Grande) je tamošnje ljudstvo sprejelo iz Ližnjana vračajoče se Puljčane z radostnimi živio-klici. V tamošnji gostilni se je razvila kaj prisrčna zabava. Bilo je navdušenih govorov in razlegala se je naša lepa hrvaška in slovenska narodna pesem. Odkrito povedano, da se za narodno stvar tako navdušeno ljudstvo le redko kje vidi kot so to od Italijanov toli obsovržljivi in očerni, a v resnici blagi in dobri Velikovrhčani. Razni govori in naša lepa pesem ganila jih je tako, da so se med seboj objemali in poljubljali. Med neprestanimi vzkliki: »Živio naši!«, »živio Laginja!«, »živio Križ!« zapuščali so Puljčani Veliki vrh. Ta shod, koji je pokazal, kako lepo se razvija in napreduje naša narodna stvar na Puljščini, ostane udeležencem v neizbrisnem spominu. Da, da! Mi vstajamo in nekogi drugi se stiskajo v svoj zapuščen grški kot in skrivaj — plakajo.

— **Italijansko vseučilišče vprašanje.** Kakor poroča »Edinost«, je bil v nedeljo v Gorici visok uradnik naučnega ministrstva in apodiktčno izjavil, da Lahii dobe vseučilišče, ako hočejo, na Južnem Tirolskem, nikdar pa ne na Primorskem, najmanj pa v Trstu. Izpitol na univerzah v Italiji da vlada ne pripozna nikdar iz raznih razlogov in posebno, ker so temu nasprotna domača vseučilišča.

— **Iz železniške službe.** Vodstvo za finančno in računsko službo pri državni železnici v Trstu je prevzel višji revident Rudolf Schmidt, ker je dosednji vodja nadzornik Oskar Heitzenberger zaradi boleznih moral jo opustiti.

— **Iz vojaške službe.** Naš rojak g. Josip Tomšič, polkovnik, prideljen v službovanje vojnomu ministertvu, je imenovan za poveljnika višjega artiljerijskega kurza

— **Iz šolske službe.** Ker absolvirana učiteljska kandidatinja gđ. Pavla Lehner v Kočevski Reki ne reflektira več na svojo službo, je imenovana na njeno mesto absolvirana učiteljska kandidatinja gđ. Ana Jak.

— **Iz gledališke pisarne.** Nocoj (par) se ponovi Medvedova drama »Za pravdo in sroce«. — Za četrtek se pripravlja druga repriza Gounodove velike opere »Roméo in Julija«.

— **Engelbert Gangl** je poslal vodstvu slovenskega gledališča socijalno dramo »Trpin«.

— **Radi gledališča** se vse one dame, ki so bile že osebno vabljene, zopet vabijo k drugi seji, ki se ima vršiti ob 4. v sredo, 20. t. m., v damski sobi »Narodnega doma«. Prosi se gotove udeležbe.

— **Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** naznanja, da so naročili sledeči računsko, oziroma gostilničarske listke: Anton Urbančič, Čatež; gostilna Val Mrak, Novi svet, Ljubljana; hotel »Lloyd«, Ljubljana; restavracija Tratin, Ljubljana; restavracija Križ pri »Zvezdi«, Ljubljana; moška podružnica Kamnik; trgovina Podkrajšek, Židovske ulice, Ljubljana; trgovina I. Keber, Ljubljana; Ivan Jalen, Rateče; »Narodna kavarna«, Ljubljana, hotel »Štrukelj«, Ljubljana.

— **Predavanje.** Opozarjamo na jutrišnje predavanje »Slovenskega planinskega društva« v »Narodnem domu« ob 8. zvečer.

— **»Matica Slovenska«.** Gospod Viktor Mihelič, učitelj v St. Vidu nad Ljubljano, je pristopil k »Matici Slovenski« kot ustanovnik.

— **»Državna zveza avstrijskih profesorov h duštev«** bo zborovala, kakor poroča »Slovo Polskie«, prihodnje leto o Veliki noči na najbrž Ljubljani.

— **Protestni shod godcev** bo 22. t. m. Dunaju zaradi izrinjenja civilnih godcev iz zdravilišč in gledališč.

(Dalje v prilogi).

Čez trnje do sreče.

Povest.

(Dalje.)

XXI.

Grof Rotta je živel v domišljiji, da ga ni ženska srca, ki bi se naposled ne vdalo njegovi zapeljivosti. Zato ga ni oplašilo, da je Pavla s hladnim preziranjem zavračala vse njegovo približevanje in da nikakor ni hotela umeti njegovih namigavanj. Ni sicer umevala, iz kakih nagibov sili Elvira, naj sprejme snubitev grofa Rotta, in ni utegnula o tem premišljati, toda v dnu svojega srca je bila prepričana, da je grof Rotta, če je sploh grof in če nosi po pravici svoje ime, vendar sumljiva eksistenca in najbrž sokrivec njene maehe, vsled česar ji je bil prav posebno nesimpatičen.

Ni mu tega prikrivala v trenutku, ko je sedela z njim sama v obednici. Elvira je bila Mirka zvalila iz sobe, hoteč dati grofu Rotti priliko, da že izreče odločno besedo, stara gospa je bila odšla po svojih gospodinjstvih opravkih, grof Rotta in Pavla sta bila sama v veliki mračni sobani.

Komaj so se bila vrata zaprla za

Elviro in za Mirkom, se je tega trenutka nestrpno pričakujoči grof Rotta hitro primaknil bližje k Pavli in kakor kak igravec na odru zdrknil na kraj stola, pripravljen, pasti na kolena, in položiti roko na srce.

»Gospodična, dovolite mi, da vam razodenem, kar mi je že dolgo na srcu...«

Pavla je hitro vstala. Vsiljivost grofa Rotta jo je razburila in zato se je glasil njen odgovor ostro in je v njem odmevala njena užaljenost.

»Gospod grof — kar imate na srcu, to mene ne zanima.«

Presenečeni grof, ki je bil že eno koleno pripognil, je kar ostrmel. Toda spomnil se je, kar mu je bila rekla Elvira, da je Pavla plašna in sramežljiva. Domišljjal si je, da je le samostanska vzgoja kriva, da ga Pavla neče poslušati.

»O, gospodična,« je vzdihnil, »dovolite mi samo, da se obrnem do vašega gospoda očeta...«

Hotel je prijeti Pavlo za roko, a Pavla se mu je umaknila in ne da bi kaj odgovorila, pobegnila iz sobe.

Grof Rotta je nemo zrl za njo. A še vedno ni pojmlil, da ga Pavla ne mara, in da niti poslušati neče njegovega ljubeznivega razkritja.

»Punca je še bedasta! Klošter-ska vzgoja!« je mrmral nejevoljno.

»Počasi jo že omehčam in ukrotim to golobico, a Elvira mora izdatneje pomagati.«

Grof Rotta je dobro čutil, da ne more več dolgo ostati na gradiču. Nihče ga ni vabil, naj ostane. Stara gospa ga sploh nikdar ni posebno prijazno gledala, zadnji čas pa je bil za pazil, da sta se ga tudi Anton in Mirko naveličala. Ni se več upal ziniti besedico o svojem odhodu, bojče se, da bi bil potem primoran odpotovati. Zato je zahteval, da mu naj Elvira energično priškoci na pomoč.

»Ti, renomirani zapeljivec, torej nisi več vstanu, ukrotiti in premotiti takega otroka, kakor je Pavla,« je s posmehom rekla Elvira, ko ji je bil povedal grof Rotta, kako je iztek njegov poskus, razodeti Pavli svojo ljubezen. »To je prvič, da si se dal tako odpraviti. Pa ne da bi bil to dokaz, da se staraš?«

Te prezirljive besede so samoljubnega grofa močno spekle, a ker je potreboval podporo Elvirino, ker je resnično hrepenel, pridobiti si lepo in bogato Pavlo, zato je s prisiljenim smehom spravil zbadljive opombe svoje ljubimke.

»Svetuj, kaj naj storim,« ji je rekel, in ko ji je razložil, da more kvečjemu še kak teden ostati na gradu, dostavil pomembno: »Pomisli, El-

vira, da je Pavla rešitev ne le zame, nego tudi zate.«

Ta opomin je izdal. Elvira je sama v lastnem interesu želela, da naredi čimprej konec sedanjemu svojemu položaju, da že pride iz tega zapuščenega dolgočasnega gradiča nazaj v svet in da začne s premoženjem svoje pastorko tisto veselo življenje, o katerem je sanjala vse žive dni in po katerem je od dne do dne strastneje hrepenela.

»Pusti me samo, da v miru preudarim, kaj naj storim,« je rekla grofu Rotti. »Treba je, da se stvar odloči na vsak način, tako ali tako, pa naj velja kar hoče.«

Rekla je te besede s tisto železno odločnostjo, ki jo je od davno poznal na njej grof Rotta in ki mu je pričala, da pride zdaj res do jasnosti — tako ali tako. Odšel je, ko je bil Elviro poljubil, z najlepšimi upi, dočim se je Elvira zaklenila v svojo sobo, da razmisli uresničenje svojega načrta in stori svoje sklepe.

Čez dobro uro je tržaška hišna gospe Elvire odšla po »nujnih opravkih« v trg. Oglasila se je v vsaki prodajalni, obstala na vsakem vogalu in radovedno poslušajočemu občinstvu zaupala strogo tajnost, ki je potem šla kakor ogenj od hiše do hiše.

(Dalje v prilogi).

liških orkestrrov po vojaških godbah. Ljubljanske civilne godbe bo zastopal g. Jakob Gorjanc.

Izleta na umetniško razstavo v nedeljo se je pod vodstvom predsednika „Slovenske Matice“ g. prof. dr. Fr. Ilešiča udeležilo 10 oseb. Na kolodvoru jih je sprejela deputacija tržaških Slovencev, na čelu jim g. prof. Merhar. Gostje so si v spremstvu dr. Merharja, ki je dal iniciativo za prireditve umetniške razstave v Trstu, ogledali razstavljene umotvore. Prepričali so se, da so slovenski umetniki od zadnje razstave, ki so jo priredili v Ljubljani, vsestransko napredovali ter dosegli v svoji umetnosti tako višino, da so lahko z uspehom merijo z umetniki drugih večjih narodov, ki imajo za umetnost ugodnejša tla kakor mi Slovenci. Izletniki so se zvečer vrnili v Ljubljano.

Javna vinska pokušnja. Pri vinskih pokušnji v tukajšnji deželni vinski kleti, ki bo odprta jutri v sredo, od 7. do pol 10. zvečer, se bodo točila razna dolenjska in vipska vina po dosedanjih običajih. Sprejemala se bodo tudi naročila na razna vina in dajali naslovi raznih vinskih producentov, ki imajo še mnogo vina na prodaj.

Usmiljenec Nikolaj Koras nabira milodare za bolnico usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu.

Slučaji tifusa so se pojavili na Rudniku pod Ljubljano, v Pucu pri Banjaloki in Gribljah pri Črnomlju.

S Turjaka se nam piše: Dne 17. t. m., v nedeljo, je turjaški župnik Horvat jemal slovo od svojih dragih ovc. Ljudje so prihiteli od vseh strani poslušati „ganjive“ besede, ki jih bo Miško govoril pri slovesu. Nekateri so prišli iz radovednosti, nekateri iz drugih vzrokov, a vsi so videli, da za tem župnikom ne bo nihče jokal. Gotovi ljudje so prinesli s sabo v žepu čebulo, da bi pri slovesu vsaj nekaj solz spravili na oči. Kakšnega mnenja so celo klerikali, priča naslednji slučaj: Štirje klerikalci, vsi pod eno „marelo“, so se pogovarjali, da za župnikom ne bodo nič molili, ampak samo kadili.

Umrli je v Ilirski Bistrici trgovec Anton Tomšič.

Iz Radomlja: Pod tem naslovom je prinesel zadnji „Domoljub“ št. 46. neki dopis iz imenovane vasi, ki pa ni nastal v imenovani vasi, ampak malo višje. Povod temu dopisu je „Prosvetina“ knjižnica v Radomlju in pa neko poročilo v zadnji „Omladini“ o imenovanju knjižnici in o „delovanju“ kamniškega kaplana. Gospodu dopisniku ni všeč, da je pred letom ustanovila odnot „Prosveta“ svojo knjižnico. Skušala dokazovati, da je knjižnica nepotrebna, češ, da so ljudje že tudi prej brali, predno je bila knjižnica tam. Toda takoj v svojem nadaljnjem načrtu se udari dopisnik samega sebe po zobeh, ko prične izvajati svoj malo izvirni načrt, kako bi se snovale knjižnice. A po Vašem mnenju bodo ljudje gotovo tudi brali, četudi ne bo podajala čitva „Kmečka zveza za kamniški okraj“ ali pa „Mladiška zveza“.

Toda gospod je prepričan o potrebi knjižnice, le bi knjižnica ne smela biti „Prosvetina“. Ali je tudi dopisnik našel v onih knjigah „poželjen je mesa“, kot neke druge osebe?! Morda pa gospodu ni všeč, da so v knjižnici „Dom in Sveti“ in pa „Pomladni glas“? Naj naznani kar odnotnemu knjižničarju svoje želje, ki mu bo gotovo ustregel! — V nadaljnjem načrtu, ki ni prav nič novega, ker o vsem tem je že pisala „Omladina“, želi tudi gospod, da bi nastopali tudi govorniki, a le taki, ki niso trgli hlače po gimnazijskih klopih, — torej so od predavateljstva na vsak način izključeni ne samo Prosvetari, ampak tudi Daničarji in lemenatarji, združeni v „Slov. dijaško zvezo“, ker ti so tudi trgli hlače po gimnazijskih klopih. Tem pa gospod gotovo ne odreka zmožnosti. To bi bilo slabo spričevalo za nje. Ali čuti gospod dopisnik, kako se je vrezal?! — Naj bo temu kakor hoče, eno je gotovo: vedni opazovalec družabnega življenja v kamniškem okraju, mož, ki nosi pod svojim plaščem težko breme klerikalizma, ali kakor sam misli, vero, se je spotaknil ob nedolžni knjižnici, in se je razjezil. V tej sveti jezi pa je iskal osebo, na katero bi se znosil, in našel jo je: „Slovenijancin“ (recte: Slovenijanski!) tajnik. S tem je spravil v zvezo „Svobodno Misel“ nasproti rožnemu vencu in namen je dosežen: obtežkočiti mu že itak težko stališče. Gospod, Vas ni sram?! Kako se strinja to z naukom Križanega, ki je govoril: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe! Toda, kakor se je dopisnik marsikje vrezal, tako se je tudi pri svojem domnevanju o slovenijanskem tajniku. Ta slednji ni namreč v nobeni zvezi z dopisom v „Omladini“. Ne bi tega niti omenil, saj se mu ni bati od nobenega ničesar, tudi če bi bil, a nočem, da bi se trdilo, kar ni resnica. In ponosen je menda tudi na

kaj neki, morda zato, ker so ga „dali“ v „Domoljub“. Ne bodite smešni, gospod! Nekoliko poguma se mu pa pač ne more odrekati, da si upa še kot gimnazijec pri nas knjižnico ustanoviti in napraviti korak, ki ni enak onemu „ljudskih prijateljev“ in to pri tako bujnem cvetu desuncijanstva. — In naposled je dopisnik še pogled staro frazo o identičnosti radikalizma z liberalizmom. Fraza je to, pravim, ker o istinitosti tega, kar je tam napisal gospod, itak sam ne veruje. Če pa! Žalostna mu majka! Kakor vidim, gospodu dopisniku niso ljube gimnazijske klopi, a jaz bi mu naposled v njegovem lastnem interesu svetoval, da bi še šel sam trgat hlače nanje in to zato, da bi se priučil še nekoliko slovnice in pa poštenega slovenskega sloga, ki je pač v dopisu pod vsako kritiko! Istotako je tudi zveza posameznih stavkov in misli jako slaba. — Le ne prehitro naprej, vi mladi; tudi nas ni strah, ker črna noč se bliža svojemu koncu! —

Umrli je v Vrhoplju pri Vipavi gospa Iva Teršelj roj. Uršič, soproga vrlega narodnjaka posestnika gosp. Josipa Teršelja. N. v m. p.

C. hr. deželni šolski svet štajerski je potrdil izvolitev nadučitelja gosp. Antona Gnusa v okrajni šolski svet laški.

Legar v celjski okolici. Piše se nam 17. novembra: Legar se v celjski okolici čim bolj širi, posebno hudo na Hudinji, kjer kar po več oseb v eni hiši leži bolnih na tej bolezni. Pred par dnevi je bil na lici mesta sanitetni referent z namestnijo v Gradcu. Legar se baje preglaš kot v celjski okolici epidemije! Nam se odredbe v omajev te bolezni zdijo vse prelahke. V mestu se še do danes ni zaprla ni ena šola, a vendar v mesto fluktuira vse življenje iz okolice. Kar preko Voglajne, v Sovodni, torej čisto pred mestom, legar že par let grasi; kaj čudo, da si ji pridobil zdaj toliko tal. Sicer pa je v mestu samem tudi več slučajev legarja, le da se o tem — molči.

Sleparstvo pri Južni železnici Kakor znano, so imeli pri celjskem sodišču železniška uradnika Engelbrehta in Schönthenerja zaprta, ker sta sta si dala pri postajnem delstvu v Laškem trgu izplačati 42.000 K. na račun zalagatelja dr. Friedmanna. Ker so te dni oba obdolženca pripeljali na Dunaj, kjer se bo vršila obravnava, dalo je dunajskim časopisom povod, da so poročali o novi slepariji v Poljičanah. Z obtožencema se je pripeljal na Dunaj tudi preiskovalni sodnik, da nadaljuje preiskavo.

Slovensko pevsko društvo v Ljutomeru ima v soboto, dne 23. novembra ob 7. zvečer v gostilni g. Frana Seršena svoj redni občni zbor.

Ponesrečil se je 9. t. m. na Štulerjevi žagi na Jezerskem Gregor Polajnar, ki je na to šel k zdravniku v Železno Kapljo, da mu obveže zmečkane tri prste leve roke. Bolečine so bile hude in poškodovane je nehotne zastokal, naker se je zdravnik, kakor poroča „Gorenjec“, zadel nad njim: „Halts Maul, verfluchtes krainisches Schwein!“ K tej surovosti pač ni treba nobenega komentarja. Kranjski oz. slovenski denar je pa dober, gosp. dr. Hraštnig!

Prijet poneverjalec. Na parniku „Hungaria“ so v Trstu ravno pred odhodom prijeli policijski agentje Hermana Landsbergerja, uradnika stavbne družbe „Union“ v Čerovnicah. Tej družbi je poneveril 16.000 K in zbežal. Namenjen je bil v Ameriko.

Kap je zadela pri igranju 51-letnega krojača Adalberta Holjeviča v Trstu.

Na smrkavosti je umrl v tržaški bolnišnici 45 letni kočijaž R. Vit iz videmske okolice. Vit je bil brez službe in je prenočil neki večer v konjskem hlevu, kjer je bil preje smrkav konj. Ker je bil hlev popolnoma po predpisih očiščen, je čudno, da je Vit smrkavost tam našel. V tržaški bolnišnici je to prvi slučaj smrkavosti.

Premestitev skladišča za brzovozno blago na kolodvoru Trst

c. kr. drž. žel. Dne 1. decembra 1907 se bo na osebnem kolodvoru postaje Trst c. kr. drž. žel. proti mestu ležeče skladišče za brzovozno blago kakor tako opustilo in zato, del na morski strani ležečega skladišča za sprejemanje tovornega blaga, kakor skladišče za sprejemanje in oddajo brzovoznega blaga uporabljati; pri tem se bo blagajna za sprejem in oddajo brzovoznega blaga namestila v poslopju, ki je novemu skladišču za brzovozno blago prizidano.

Mednarodna panorama pod

Tranč nas vodi ta teden v najromantičnejše pokrajine Severne Amerike, v Kanado kamor potujemo ob enem z angleško geograf. družbo. Že vožnja po morju je polna zanimivosti, a presenetljiv je prizor, ko prispemo v Quebec k orjaškim pristanščem. V bližini je velekrasen vodo-

pad. Tudi mesti Ottawa in Sydney nudite mnogo zanimivosti.

Škescan defravdant. Kakor smo že včeraj poročali, je v soboto hlapec Jakob Zevnik trgovcu z usnjem g. Karlu Kregarju defravdiral 707 K 30 v. Kregar je 1094 K 33 v oddal za svojega gospodarja na pošti z omenjeno vsoto jo je pa popihal. Sedaj je pa Zevnika tako spekla vest, da je poslal iz Celovca po pošti svojemu gospodarju 680 K, ostalo vsotico si je pa pridržal, oziroma jo „zalufal“.

Mišni telefon je rekel mehanik A. Z., da bode napravil nekemu posestniku in gostilničarju ter na to kožo že nekaj zapil, potem pa je gostilničarja še toliko prevaril, da mu je dal 60 K predjuma. Gostilničar nima sedaj niti 60 K niti telefona, tudi ob gostu je prišel.

Žepna tatvina. Ko je šel včeraj zjutraj slikarski pomočnik Ivan Letnar z nekim neznancem do domobranske vojašnice, mu je ta med potoma iz žepa izmaknil denarnico, v kateri je imel čez 11 K denarja.

Delavsko gibanje. Iz južnega kolodvora se je včeraj odpeljal v Ameriko 10 Slovencev, 360 Hrvatov, 57 Črnogorcev, 43 Macedoncev.

„Društvena godba ljubljanske koncertuje jutri zvečer po vinski pokušnji v kavarni „Evropa“. Začetek ob 9. zvečer. Vstop prost.

Ljubljanski sekstet na lok igra danes zvečer v kavarni „Avstrija“. Začetek ob 9. Vstop prost.

Za družbo sv. Cirila in Metoda — narodni davek. Oglasil se je že večje število rodoljubov z zagotovilom, da bodo pošiljali družbi sv. Cirila in Metoda do preklica redno mesečno 1 K. Tozadevne nabiralne pole so že v tisku in se bodo kmalu razposlale širom domovine. Nadejamo se, da ga ni na „Slovenskem“ zavednega rodoljuba, čegar ime bi ne bilo zabolježno na teh nabiralnih polah.

Grozen način samomora. V zagrebški bolnišnici je umrl v silnih bolečinah viničar Pavel Knez, ki se je ustrelil s pištolo, katero je nabasal s smodnikom in vodo ter se ustrelil v usta. Odtrgalo mu je vso zgornjo čeljust.

Opatijske novice. Volosko-Opatijska društvena godba, katere se je ustanovila pred enim mesecem, funkcionira že zelo dobro. Prvi koncert je bil v hotelu „Bristol“ v Opatiji dne 3. novembra in je izpadel briljantno. Velika dvorana imenovanega hotela je bila natlačena polna občinstva, med katerimi se je opazilo tudi dokaj visokih oseb; sodi se, da je bilo navzočih čez 600 ljudi. Razpored je bil sestavljen iz samih slovenskih komadov, med katerimi je blestel tudi naš priljubljeni »Pozdrav z Gorenjskega«. Godba je igrala vsako točko sporeda tako precizno, da je morala na zahtevo občinstva tudi vsako točko ponoviti včasih tudi po dvakrat. Z eno besedo rečeno: Volosko-Opatija ima godbo, katere more pod svojim vrlim kapelnikom g. Arturjem Gervaisom nastopiti v vsakem salonu. — Visok gost v Opatiji. Dne 9. novembra t. l. je obiskalo Njega Veličanstvo g. dr. Ivan Sušteršič, minister trgovine s Sloveni, Opatijo in osedel na Njega siromašni navadi v hotelu prve vrste »Stefanice«. Kam se je Njega Veličanstvo podalo iz Opatije, nam ni popolnoma znano, ali če smo dobro informirani, ga je »kšeft« vodil na drugo stran morja proti hrvaški deželi, kjer pa razen Franka v Zagrebu ne bo našel druge Njemu slične osebe. — Odlikovanje. Italijanski kralj je odlikoval ravnatelja tukajšnjega posvetva Južne železnice Luciana Crocija z viteštvom italijanske krone (Cavaliere della Corona d'Italia). Croci slovi v svoji domovini Italiji kot eden prvih pesnikov, kar je tudi vzrok, da ga je njegov kralj tako visoko odlikoval. Lucian Croci je tudi med nami radi svoje zmrtnosti jako priljubljen. — Šolske razmere v Opatiji. Letošnje šolsko leto se je vpisalo v opatijsko hrvaško šolo nič manje kakor 298 otrok, v italijansko 16, a v nemško okoli 100 (razne narodnosti). Za poučevanje teh 298 otrok v hrvaški šoli plača država 4 učiteljske sile, za 16 italijanskih 1 učitelja, a otroke nemške šole poučavata 2 učiteljski sili. Kako naša preluba mati država ljubi, se pač vidi iz gornjih števil in se menda ni potreba še posebej na njen račun pridušati. — Tuje v Opatiji. Opatijo je obiskalo od 1. novembra 1907 6340 oseb, od 7. do 13. novembra jih je prišlo 274, a 13. novembra je bilo v Opatiji nastanjenih 1078 gostov.

*** Drobne novice.** Sablje za veterane. Na prošnje veteranskih društev namerava vlada dovoliti veteranom pri korporativnih nastopih nositi sablje. — Podkralj obsojen zaradi razžaljenja veličanstva. Znani preiskovalec Afrike Soliman Inger, ki je bil nekaj časa tudi podkralj v Somaliji, je bil te dni v Velikem Varadinu obsojen zaradi razžaljenja veličanstva na dva mesece ječe. — Umrli je za kapjo vojvoda Robert Parma. — Minister dr. Gessmann obdrži mandat v dunajskem občinskem svetu. * Heroizem. Na mehikanskem kolodvoru Nacari se je nenadoma vnel tovorni vlak. Ogenj se je tako naglo širil, da na gašenje še misliti ni bilo mogoče. Strojovodja Garcian je vedel, da sta pri vlakcu dva voza z dinamitom. Prepozno je bilo, vozove odpreči. Garcian je zaklical uradniku, naj beži iz vlaka, potem pa izpustil polno paro ter odpihal z gorečim vlakom iz mesta. Po par minutah, k nesreči ravno pred čuvajnico, v kateri je bilo 12 mož, se je zgodila eksplozija. Vlak s strojovodjo, čuvajnico z 12 možmi, in neki Amerikane, ki je jedil v bližini, vse je bilo razdrobljeno na koščke. Na mestu nesreče se je napravila 8 m globoka jama v zemljo. Možu, ki je hladnokrvno žrtvoval svoje življenje, da reši celo mesto, ne morejo hvaležni meščani postaviti niti nagrobnega spomenika, ker niso našli niti kosa njegovega trupla. Nabirati pa so začeli prispevke, da postavijo rešitelju spomenik sredi mesta.

*** Smrt kraljičnega ljubimeca.** Dne 10. t. m. je preteklo 250 let, odkar je bil na ukaz švedske kraljice Kristine umorjen marchese Monaldeschi. Dogodek je zbudil v tistih časih veliko senzacijo, vendar se še danes ne vedo pravi vzroki umora. Marchese Giovanni Monaldeschi je bil potomec revne plemiške rodbine. Leta 1656. ga je sprejela švedska kraljica Kristina v službo za nadzornika svojih konjarn in za stalnega spremljevalca na izletih. Javna tajnost je bila, da je bila kraljica do ušes zaljubljena v mladega in lepega plemiča. Vse mu je zaupala ter ga pošiljala v inozemstvo z raznimi diplomatskimi misijami. Splošno se je govorilo, da je bilo med Monaldeschijem in kraljico še drugo razmerje. Ko je leta 1657. prišla ta ekscentrična kraljica na Francosko, odkazali so ji za bivališče gradič Fontainebleau, samo da bi bila dalje proč od Pariza ter bi ne povzročali dvoru skandalov. V tem gradiču se je odigrala imenovana tragedija. Zvečer 10. novembra 1657. je bil Monaldeschi pozvan v kraljično sobo. Pri kraljici je bilo par najzanesljivejših dvorjank in njen spovednik menih Lebel. Kraljica je Monaldeschiju razburjeno očitala, da jo je izdal. Nekateri viri pravijo, da je Monaldeschi v pijanosti izdal svoje intimno razmerje s kraljico, drugi pa trdijo, da je prišla kraljica na sled njegovi nezvestobi ter je bila tako hudo ljubosumna, da ga je obsodila na smrt, češ, ako ni popolnoma njen, ga tudi druga ne bo imela. Meniha je pozvala, naj ga pri przi ožve, ker mora umreti. Potem je ukazala kapitanu svoje garde Serminelliju, naj Monaldeschija ubije. Kapitan je naskočil z dvema gardistoma na smrt obsojenega, a ta je slutil kraljične spletke ter je nosil pod obleko železno srajco, zato se je branil obupno in junaško. Dve uri je trajalo to roparsko naskokovanje dokler ni Monaldeschi omagal ter padel s 26 ranami. In ves čas tega boja je bila kraljica navzoča. Toliko krvoločnost je kraljici celo korumpirani francoski dvor zameril ter bi jo bili izgnali, da se ni sama preselila v Italijo.

*** Pariška subvencionirana gledališča.** Francosko ministertvo lepih umetnosti priobčuje izvestje z zanimivimi podatki o pariških gledališčih, ki jih podpira država. Največje od teh gledališč, »Velika Opera«, je imelo leta 1906. 3.139.000 frankov dohodkov. Vsega skupaj je bilo 187 predstav, povprečno je nesla vsaka torej 16.784 frankov. Opere, ki so dale največ dohodkov, so bile: Gounodov »Faust«, ki se je pel 26krat, Massenetova »Ariane« z 20 predstavami, »Samson et Dalila« od Saint-Saensa s 13 predstavami in Wagnerjev »Meistersinger« z 10 predstavami. Vsaka od teh predstav je nesla 17.000 do 20.000 frankov. Najmanj so nesli Leonecavallovi »I pagliacci«, ki so dali le 14.000 frankov. Od umetnikov »Velike opere« sta bila najboljšje plačana tenorja Delma in Affre, vsak s 84.000 franki na leto. Sopranistinja Grandjean je dobila 60.000 frankov, basist Noté 55.000, balerina Zambelli 32.000 in balerina Sandrini 30.000 frankov. Parlamentarni poročevalce opozarja, da so umetniki te opere predobro plačani, ker imajo malo dela. Tenor Affre ni pel celo leto niti 50krat. Abonenti »Velike opere« so vplačali v gledališko blagajno samo 1.467.000 frankov. »Komična Opera« je leta 1906. nesla razmeroma še več. Imela je nad 2 miliona frankov dohodkov. Najčeste in z največjim dohodkom so se pele opere: »Carmen«, »Manon«, »Traviata«, »Werther« in Puccinijeva »Boheme«. Od zadnjih novitet je najbolj uspela »Ariana« in Modrobrad« z 9000 franki na večer. »Fortunio« je nesla po 8000 frankov,

Puccinijeva »Madame Butterfly« pa po 7000. Pela se je 26krat. Tenor Clemeat te opere dobiva na mesec po 7500 frankov, pevk Garden pa 7000.

*** Vojak o klobasah.** — Nekemu hrvaškemu vojaku so poslali od doma klobase. Zahvalil se je za nje tako-le: »Hvale lepa za klobase. Klobas sem se jako razveselil. Klobase so mi šle prav v slast. Pa je bilo tudi dosti klobas. Tudi prijatelju Antonu sem dal nekaj klobas. Tako dobrih klobas ni jedel, odkar je živ. Nikar ne snejte doma vseh klobas, da jaz še kaj dobim. Upam, da mi pošljete še klobas. Vedno se mi sanja o klobasah. Priporočam se za klobase Vaš sin Martin.«

Književnost.

— **Palčki Poljanci.** Slike in besedilo napravil E. Kreidolf, preložil O. Zupančič, založil L. Schwentner. To je najnovejšo delo za otroke. Kako izborna knjiga za deco je to, dokazuje najboljše okolnost, da so v kratkem času izšle poleg nemške še francoska, nizozemska in češka izdaja. Nemška kritika jo je sprejela naravnost z entuziazmom in nemška literatura ni ravno uboga na takih delih. Besedilo in slike se čudovito ujemajo in spopolnujejo, oboje je takorekoč vzeto naravnost iz naive otroške fantazije. Da slovenski prevod ni izgubil ničesar od one čarobne moči, ki jo ima izvirnik, nam je najboljši porok ime prevajalca Otona Zupančiča, pesnika čudovitih mladinskih »Pisanic«. Slovenska izdaja je izšla v isti razkošni opremi kakor nemška in je tudi za isto ceno naprodaj: 3 K 60 vin., po pošti 3 K 90 vin., z rekomandacijo vred 4 K 15 vin.

— **Zgodovina tehnične visoke šole v Pragi,** spisal dvorni svetnik A. V. Velflik, redni profesor na c. kr. češki tehnični visoki šoli v Pragi, I. zvezek (do leta 1869).

V spomin na slavo stoletnega jubileja češkega tehničnega zavoda v Pragi in v spomin na dvestoletni podnet k ustanovitvi stalne inženirske šole v Pragi, je izšlo v češkem jeziku zgoraj omenjeno delo, čigar vsebina je v kratkem sledeča:

V uvodu naštevajo pisatelji vse plemenitaške akademije, v katerih se je vzgajala mladina plemenitašev v inženirski vedi in za tehnično službovanje v vojni.

Splošno znano je, da je cesar Karel IV. leta 1348. ustanovil v Pragi prvo univerzo, manj znano pa je, da se je ustanovila v Pragi tudi ena izmed prvih inženirskih šol (inženirski collegio).

Podnet k ustanovitvi stalne tehnične šole v Pragi je dal takratni deželni inženir Kristijan Josip Willenberg. Predlagal je v češko spisani prošnji leta 1705. na cesarja Jožefa II., da naj se upelje pouk v fortifikaciji ter se ponudi, da sprejme sam njega vodstvo, kar se je še v istem letu dovolilo.

Vendar pa Willenberg ni bil takoj nastavljen, ampak je bil šele po sklepu stanov, da se upelje inženirska profesura, imenovan za voditelja z dekretom z dne 9. listopada 1717.

Na podlagi tega dekreta je obstojala naloga Willenberga v tem, da izuči 12 mladeničev, ki bi imeli veselje do inženirske vede, — in sicer 6 iz gosposkega, 4 iz viteškega in 2 iz meščanskega stanu brez kakih prispevkov — v toliko, da bi mogli izvrševati pri prvem obleganju nižjo inženirsko službo.

Zato je dobival plačo v znesku letnih 1200 gld. Njegova predavanja so bila razdeljena na dva letnika, koncem vsakega leta pa se je vršila javna skušnja v prisotnosti nekolic »commissarii«.

Leta 1726. je šel Willenberg vsled bolehnosti z letno pokojnino v znesku 600 gld. v pokoj; njegov naslednik je bil Ivan Ferdinand Schor, ki je navedel v svoji novi specifikaciji vse predmete, katere je nameraval predavati: Geometrija elementarna et practica zaeno s trigonometrijo, statiko, hidrostatiko, aerometrija in mehanika ter hydraulika.

Poleg tega je uvedel pouk v konstruiranju mostov in v vezni konstrukciji za mostove in strehe. Dalje optiko, katopriko in dioptrično zaeno z vertikalno, horizontalno in tearalno perspektivo, civilno stavbenstvo z raznimi drugimi disciplinami, grajenje vojaških utrd in risanje. Razen tega so se vršile dvakrat v tednu vaje na prostem; ogledovanje in razlaganje vodnih stavb ali pa civilnih in vojaških poslopj, — za kratkatne razmere gotovo dobro premišljen program.

Ko se je ustanovila leta 1752. vojaška akademija v Dunajskem Novem mestu, je praska tehnična šola izgubila prvotni vojaški značaj.

Po smrti Schorovi (1767.) je prevzel vodstvo inženirske šole Fr. Leonhard Herget. Češki stanovci so kmalu spoznali veliki pomen te šole za povzdigo rokodelstva, obrtnije in umetnosti, zato so upeljali v nedeljah

in praznikih na inženirski soli predavanja in pouk za umetnike in rokodelce.

Pravilno obiskovanje zavoda je bilo zadosti znatno; tako je bilo leta 1776. vpisanih 165 in leta 1780. 230 slušateljev.

Kmalu je moral deželni odbor vsled velike obsežnosti učne stvarine dovoliti, da pomaga Hergetu poseben adjunkt pri risanju, ponavljanju in pri nedeljskih in prazniških predavanjih.

Po smrti Hergetovi leta 1800. so nameravali češki stanovni reorganizirati inženirsko solo, in sicer po zgledu »Ecole centrale des travaux publics«, ki se je ustanovila l. 1794 v Parizu.

Žal pa so se pogajanja zelo zavlekla, končno pa je učna dvorna komisija proglasila v posebnem dekretu, da stanovni smejo ustanoviti tehnični zavod po zgledu pariške tehnične šole, ako se zavežejo, da na svoje stroške solo sezidajo, urede in vzdržujejo ter da iz svoje blagajne plačujejo profesorje.

Po referiranju Clam-Martinića je sprejel češki deželni zbor poročilo stanovskega deželnega odbora, cesar Frane I. pa je potrdil ta sklep ter izrazil v posebnem dekretu z dne 14. sušca leta 1803. stanovitvo svoje priznanje za njih patriotsko delovanje. Na podlagi tega dekreta se je ustanovil novi zavod pod imenom »češki stanovski tehnični institut« in pouk se je razdelil na tri letnike.

Za ravnatelja se je določil Gerstner, profesor mehanike, razen njega pa so se predavali Fischer o stavbenstvu, Seherer o kemiji in Bittner o matematiki in praktični geometriji. Poleg njih pa sta bila nastavljeni dva adjunkta — za mehaniko in kemijo — dalje en urar, en mehanik in en strugar. Skupni stroški so se prečunali na leto na 14.600 gld. Vsled vojskih dogodkov pa se je zavlekla otvoritev zavoda do 10. listopada 1806.

Za vstop se je takoj pri otvoritvi oglasilo 106 slušateljev in njih število je ostalo tudi pozneje vkljub nemirnim vojskim časom vedno jako veliko.

Tako je bilo l. 1807. ... 160 slušateljev.
1808. ... 130 »
1809. ... 173 »
1810. ... 194 »
1811. ... 216 »
1812. ... 253 »
1813. ... 381 »

Praški zavod je bil takrat na jako dobrem glasu in spodnjeavstrijski stanovni so po njegovem zgledu ustanovili leta 1815. na Dunaju politehnično šolo.

Polytehnične šole v drugih srednjeevropskih mestih so se ustanovile pozneje, tako v Berlinu leta 1824., v Karlsruhe leta 1825., v Monakovem leta 1827., v Drazdanih leta 1828., v Kasselu leta 1830., v Hannoveru leta 1831., v Stuttgartu l. 1832., v Avgsburgu leta 1833., v Braunschweigu leta 1835. in v Zürichu leta 1855.

Obstoječe nejasno razmerje napram praški univerzi se je končno rešilo od učne dvorne komisije, ki je določila v dekretu z dne 8. septembra leta 1815., da se stanovski tehnični zavod loči od univerze, da preneha skupna imatrikulacija tehnikov na univerzi in skupno obiskovanje pouka in da se proglasi institut kot samostojen, z univerzo paralelen učni zavod.

Ravnatelj Gerstner je spoznal prav kmalu nezadostno predizobrazbo svojih slušateljev in je zato predlagal leta 1811. reorganizacijo v tem smislu, da se prikloniti institutu še dva letnika realke ter napraviti tudi učni program, česar pa učna dvorna komisija ni sprejela. Toda Gerstner ni vsled prve odklonitve odstopil od započete akcije, ampak je stavljal vedno in vedno nove predloge, dokler ni končno leta 1832. zaeno z drugimi modalitetami tudi zaželjenega dosegel.

Profesorski zbor je pazljivo in vestno zasledoval razvijajoče napredovanje industrije in obrtnije ter skušal zaeno spopolniti učni načrt z vsemi zahtevami, odgovarjajočimi industriji in obrtniji. Tako so upejali češki stanovni leta 1833./4. specialna predavanja o sladkorni industriji in predavanja o fiziki leta 1835.—6.; leta 1837.—8. je pričel tudi Doppler predavati o višji matematiki, kar pa je učna dvorna komisija v svojem dekretu prepovedala in ustavila.

Učni program se je vedno bolj specifičiral in razširjal; leta 1854. je bilo že osem rednih učnih moči in l. 1863. se predlaga, da se zavod razdeli na glavne predmete in da se vodstvo instituta podeli izvoljenemu rektorju, za kar sta Rieger in Herbst v češkem deželnem zboru tudi govorila in glasovala. Predlog je bil sprejet ter nato sankcioniran na najvišjem mestu.

V tem razvojnem stadiju konča krasni prvi del, obsegajoč 470 strani, opremljen z mnogimi slikami in fotografijami nanašajočimi se na tekst.

Telefonski in hrzjojavni poročila

Belgrad, 19. novembra. (Uradno.) Dopis v »Slovenec« od pretekle sobote o bombah v Črni gori, je kolikor se nanaša na Srbijo, zlobno zavil. Merodajni krogi belgrajski ne samo, da ne podpirajo prevratnih stremeljenj v bratski Črni gori, nego oblasti tudi strogo nadzirajo črnogorske emigrante. Uvedena je bila tudi stroga preiskava, toda oblast pri emigrantih ni našla ničesar sumljivega. Tendencia dopisa v »Slovenec« je, da se diskreditira Srbija pri bratskem slovenskem narodu.

Dunaj, 19. novembra. Poslanec dr. Stranaky je prijavil dr. Kratka svoj izstop iz mladočeskega kluba.

Dunaj, 19. novembra. Poslanec Matko Mandić in tovariši so vložili današnji seji poslanske zbornice interpelacijo na pravosodnega ministra v zadevi aretacije bivšega črnogorskega ministrskega predsednika Radovića. Interpelantje naglašajo, da je preiskava in preiskovalni zapor Radovića v direktnem nasprotju z zakonom in da izvira kazensko postopanje zgolj iz političnih motivov. Poslanec zahtevajo, naj se pri eventualnem izročilnem postopanju strogo varujejo zakoniti predpisi, pred vsem, da se najstrožje varuje neodvisnost sodnikov.

Dunaj, 19. novembra. Poslanec Stapski je vložil nujni predlog, naj se izroči afera Vande Dobroziški izročiti v razsodbo posebnemu odseku 24 članov. O tem predlogu se bo razpravljalo v petkovi seji.

Dunaj, 19. novembra. Današnja seja poslanske zbornice je izredno dobro obiskana. Nadaljevala se je razprava o podražanju živil. Poljedelski minister dr. Ebenhoch je imel danes svoj »deviški govor«, v katerem je branil agrarce pred očitanjem, da so oni krivi podražanju živil. Vso krivdo je zvalil na prekupce, ki edini povzročajo draginjo živil. Domobransko ministrstvo je vložilo zakonski načrt o ustanovitvi vojniških korov, pod katerimi bi naj bila tudi veteranska društva, katerim se obenem dovoljuje nositi ob slavnostnih prilikah sablje.

Dunaj, 19. novembra. Na vseničlišču vlada danes popolen mir in red.

Budimpešta, 19. nov. Predsedniška kriza je poravnana. Predsednik Justh ostanen na svojem mestu.

Budimpešta, 19. nov. Danes so imeli predsednik Justh in oba podpredsednika Navay in Rakovszky konferenco z dr. Wekerlejem in Kossuthom. Sklenilo se je, naj ima predsednik popolno svobodo v interpretaciji poslovnika.

Budimpešta, 19. novembra. Koncem seje poslanske zbornice je prišlo pri govorih hrvaških delegatov Modrušana, dr. Rojca in dr. Novosela do silnih kravalov. Poslanec Hofmann, Eber in Vaszontay so kar besneli proti Hrvatom ter jih žalili na vse možne načine. Kravali so bili nasenirani kot demonstracija proti Justhu, ki pri radikalcih ni priljubljen radi svojega liberalnega postopanja napram Hrvatom. Just je poklical Hofmanna k redu.

Budimpešta 19. novembra. Današnji seji poslanske zbornice je predsedoval Justh. Seja je bila začetkoma mirna. Govorilo je 9 hrvaških govornikov, ki pa z osirom na Justa niso posegali v debato radi poslovnika. Justh bo nadaljeval svoje posredovanje glede rešitve madžarsko-hrvaškega konflikta.

Petrograd 19. novembra. Obravnava proti generalom Stösslu, Focku in Smirnovu radi predaje Port Arturja Japoncem bo 10. decembra.

Petrograd, 19. novembra. V hranilnici za Besarabijo so odkrili veliko poneverjenje. Izginilo je več milijonov rubljev. Ravnatelj Kirilova in komisarja Antonova so aretovali.

Petrograd 19. novembra. V Krimu je pet oseb napadlo avtomobil, v katerem se je vozil veliki knez Peter Nikolajevič. Dva generala, ki sta spremljala velikega kneza, sta navalila na napadalce ter prijela dva atentatorja. Ostali napadalci so utekli.

Petrograd 19. novembra. Na carski pravni akademiji, kjer študirajo zgolj sinovi najodličnejših rodbin, je policija aretovala dva gojenca, ker sta se udeležila revolucionarnega gibanja.

Kje v 19. novembra. Policija je včeraj obkolila vseničlišče ter ondi aretovala 200 dijakov.

Poslano.*

Nekoliko odgovorov akadem. društvu »Adrija« v Pragi.

Kakšen haló se je vzdignil takoj, ko me je izvolilo akad. društvo »Ilirija« svojim predsednikom, med zakupništvom narodnega radikalizma in »pravega narodnega dela«! »Savan« pa predsednik »Ilirije«! Skandal vseh škandalov! Kako se je osmečila Ilirija izvoliti predsednika brez dovoljenja Adrije! Če Paharec ne odstopi od predsedništva, imela bo Ilirija v štirinajstih dneh samo še osem članov. Take in enake grožnje so se čule — skratka — vladalo je nepopisno razburjenje v radikalnih vrstah. A glej ga spaka! Zgodilo se ni ničesar razun kukavičjega jajca, katero je zlegel neki nezrel fantič z veliko težavo v Omladini. Niti odgovorjal ne bi na napad v zadnji številki »Omladine« na moje osebo, če bi se ne spravljalo Ilirije na uprav zloben način v dotiko z ljubljansko »Savo«. V tisti notičici se mi očita, da sem »eden najpristnejših ljubljanskih Savanov« in da sem »na zadnjem obnem zboru ljubljanske »Save« najbolj silil na to, da se je izrekla županu Hribarju nezaupnica.« Na prvo sem pomosen in si štejem v čast, da mi to celo radikalna gospoda prizna, kajti v ljubljanski »Savi« ni niti enega, ki bi z denuncijantstvom poskušal ubiti svojega sotočarja samo radi tega, ker je drugega mišljenja; med borilci za narodni radikalizem pa jih je prav lepa vrsta.

Na drugo točko sploh ne odgovarjam, stavim pa vprašanja: Kaj bi storila eksekutiva narodno-radikalnega dijaštva, če bi se kateri častni član njihovih društev postavil tako javno za naša društva, kakor je to storil gospod državni poslanec in župan Hribar? Ne samo, da bi ga iztisnili iz društva, tudi po časopisih bi ga raztrgali tako, da bi ne imel niti ene zasluge več in če bi bil prav velezaslužni gospod župan Hribar. O tem naj torej radikalna gospoda kar molče; mi priznavamo za sluge tudi našim nasprotnikom, do česar se oni še niso povzpeli.

Stavka: »tem je Ilirija pokazala, da stoji popolnoma na stališču ljubljanski »Save«... in pa: »Ilirija postaja čimdalje bolj podružnica ljubljanske Save«... ta dva stavka sta pa naravnost smešna. Ilirija s tem, da je izbrala mene svojim predsednikom, sploh ni pokazala, na katerem stališču stoji. Pri nas je pač tako, da se izbira odbor vedno po zmoglostih članov ne pa na ta način, kakor v radikalnih društvih, kjer predseduje navadno duševni revež, ki je v društvu in ki je potem marioneta v rokah takozvanih voditeljev. Sicer se pa jaz za predsednika nisem prav nič vsiljeval, kar potrdi lahko vsak; da so me pa izvolili sočlani predsednikom, to zaupanje me bolj veseli, nego bi me moglo jeziti še toliko in toliko napadov od radikalne strani. Vedno kričite, gospoda radikaleci, da ste najboljši poznavatelji dijaških razmer, a sedaj nočete niti razločka med ljubljansko Savo in Ilirijo poznati. Ilirija je svobodomiselnostno društvo, kateremu ste dali vi program, v katerem pa ne vlada nasilstvo po vašem vzoru, ampak ima mesta v društvu vsak svobodomiselnosti dijak — torej tudi ljubljanski Savan — samo, da prizna naš program. V vaših društvih pa člani niti s svojimi glavi misliti ne smejo — zgledov dovolj.

In končno! O doslednosti se s takimi ljudmi, ki na eni strani svojega lista obsojajo denuncijantstvo, na drugi strani pa v isti sapi sami denuncirajo svoje revnejše sotočarje radi njihovega mišljenja, ne bodem prerokal. Samo to jih zagotavljam, da se jim ne bodem pustil speljati na led na tako smešno vabljenje.

K sklepu pa gospodom iz Adrije še tale dober svet: ne mešajte preveč po blatu, kajti zna se zgoditi, da primemo tudi mi za kak drog in potem se bo razširil — zagotavljam vas — širom naše domovine tak neprijeten vonj, da dobite gotovo kroničen nahod.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Slovenci in Slovenke! Ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda!

Borzna poročila.

Ljubljanska

»Kreditna banka v Ljubljani«

Uradni kurzi dup. borze 19. novembra 1907.

Stavljeno papir.	Dinar	Stavljeno
100% avst. banka	95 75	95 95
100% avst. banka	95 95	97 15
100% avst. banka	95 85	96 05
100% avst. banka	118 81	114 —
100% avst. banka	91 46	92 5
100% avst. banka	109 95	109 55
100% avst. banka	97 75	89 5
100% avst. banka	10 4	110 6
100% avst. banka	99 30	1 0 86
100% avst. banka	97 40	98 40
100% avst. banka	95 —	95 50
100% avst. banka	15 0	15 90
100% avst. banka	99 —	99 50
100% avst. banka	101 40	102 40
100% avst. banka	97 —	98 —
100% avst. banka	96 75	97 75
100% avst. banka	98 50	99 10
100% avst. banka	99 50	99 50
100% avst. banka	99 50	100 —
100% avst. banka	98 75	99 75
100% avst. banka	99 90	99 90
100% avst. banka	288 91	290 90
100% avst. banka	98 50	99 50

100% avst. banka	146 50	148 50
100% avst. banka	54 70	55 70
100% avst. banka	139 —	140 —
100% avst. banka	263 50	269 50
100% avst. banka	263 50	269 50
100% avst. banka	241 25	247 25
100% avst. banka	97 —	103 —
100% avst. banka	181 25	182 25
100% avst. banka	181 25	201 25
100% avst. banka	432 —	442 —
100% avst. banka	9 —	95 —
100% avst. banka	94 —	100 —
100% avst. banka	60 50	66 50
100% avst. banka	45 —	47 —
100% avst. banka	34 0	35 50
100% avst. banka	68 —	72 —
100% avst. banka	227 —	231 —
100% avst. banka	462 —	472 —

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 19. novembra 1907.	Stavljeno	Stavljeno
100% avst. banka	11 87	11 40
100% avst. banka	19 20	19 20
100% avst. banka	23 53	23 53
100% avst. banka	24 10	24 16
100% avst. banka	17 70	17 90
100% avst. banka	96 85	96 05
100% avst. banka	2 52	2 53
100% avst. banka	4 84	5 —

Meteorološko poročilo.

7. Mesto nad morjem 200. Srednji letni tlak 756.0 mm.	Stavljeno	Stavljeno
100% avst. banka	100% avst. banka	100% avst. banka
100% avst. banka	100% avst. banka	100% avst. banka
100% avst. banka	100% avst. banka	100% avst. banka
100% avst. banka	100% avst. banka	100% avst. banka
100% avst. banka	100% avst. banka	100% avst. banka
100% avst. banka	100% avst. banka	100% avst. banka
100% avst. banka	100% avst. banka	100% avst. banka
100% avst. banka	100% avst. banka	100% avst. banka
100% avst. banka	100% avst. banka	100% avst. banka

Srednja včerajšnja temperatura: 3 8 nerale 30°. — Padavina v mm 0 0

se išče 3896—1

za prihodnjo predpustno sezono.

Plača po dogovoru. — Ponudbe pod šifro »Goslač« na upr. »Slov. Naroda«.

Hotel »Južni kolodvor«.

(A. Seidel.)

Jutri, v sredo, 20. t. m.

velik vojaški

KONCERT

Za obilni obisk se priporoča

A. Seidel, hotelir.

Vsako soboto in nedeljo sveže »bavarsko pivo«.

Zahvala. 389

Za časa bolezni in o priliki ne-nadne, krute izgube naše srčno-ljubljene

Minke

došlo nam je od blizu in daleč toliko pismenih in ustenih izrazov sožalja, da nam je nemogoče, se v naši neizmerni boli vsakemu posebej zahvaliti.

Zahvaljujemo se torej tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za velečastno, mnogobrojno spremstvo k večnemu počitku, za darovane krasne vence, slav. gosp. pevcem za m le žalostinke, in sploh vsem, ki so izkazali svoje sočutje.

Ljubljana, 18. novembra 1907.

Žaljuči

soprog Zvonimir Tominšek, not. cand. in obitelj Ivan Svetkova.

Igralec na klavir

za restavracije in plesne venčke

se ponuja za majhen honorar.

Naslov v upr. »Slov. Nar.« 3897—1

Sprejme se takoj

trgovski pomočnik

v trgovino mešane stroke, in samostojna loteristinja.

Ponudbe je poslati pod šifro: »Poštenost«, Zalec, Štajersko. 3898—1

Manjša trgovina

s stanovanjem vred 3891

posebno pripravna za žensko, se odda v veliki farni vasi na Notranjskem pod zelo ugodnimi pogoji. Vprašanja pod »trgovina 100« poste rest. Ljubljana.

Strokovni strojnik

vajen ključavničarskega dela, izdeluje vsa popravila strojev, vajen tudi montiranja ter zmožen slovensčine in nemščine

išče stalne službe.

Naslov pove upravnistvo »Slovenskega Naroda«. 3886

Za tukajšnjo trgovino

se išče 3896—1

priden hlapec.

Taki, kateri je že doslej služil v kak trgovini, ima prednost.

Kje, pove iz prijaznosti upravnistvo »Slovenskega Naroda«.

Dober prvi goslač

neodvisen in zmožen prevzeti vodstvo seksteta oziroma septeta godbe na lok

3897—1

se išče

za prihodnjo predpustno sezono.

Plača po dogovoru. — Ponudbe pod šifro »Goslač« na upr. »Slov. Naroda«.

Hotel »Južni kolodvor«.

(A. Seidel.)

Jutri, v sredo, 20. t. m.

velik vojaški

KONCERT

Za obilni obisk se priporoča

A. Seidel, hotelir.

3898

Vsako soboto in nedeljo sveže »bavarsko pivo«.

Podružnica v Spjetu.

„Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“

Podružnica v Celovcu.

Del. glavica K 2.000.000. Stritarjeve ulice št. 2. Rezervni fond K 200.000.

prilporeča k izplačanju dne 1. decembra:

Promese na državne srečke iz leta 1884 20 —

celo 20 —

polovice 11 —

Glavni dobitnik kren 300.000.—

12—132

Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga po 4 1/2 %.

vloge na tekoči račun proti tridesetdnevni odpovedi po 5 %.